

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ' כסלו תשפ"ג | דף היומי בבלי: גדרים ג | דף הכולל: גדרים יח.
דף היומי בהלכה: מסימן ע"ו סעיף ז' עד תחילת סימן ע"ז.
מוסר: שמירת הלשון - פרק ה' 'וכעין זה' עד פרק ה' 'וזוכה גם'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פרק ג פרק ג' "והחמישי שיחשוב עם נפשו"

**"בעזרת ה', היום בערב אנחנו נאמר יחד 'נשמת
כל חי' בכוונה על הנס שה' עשה לנו. אך עוד
לפני כן, ישבתי לכתוב את הסיפור לה'פותח',
כדי שההודיה שלנו תהיה בפרסומי ניסא..."**

"הצי שעה של חסד" - קורא 'הפותח' משתף בנס 'טרי' שאירע עמו השבוע

"כן כן, אמא נחתכה ביד... צעקו מיד הילדים. ואכן, עכשו שמתי לב שפלסטר מעטר את אצבעה. מה קרה? שאלתי בבהלה. "רציתי להכין קציצות עוף לארוחת ערב" - היא החלה לספר - 'ולצורך כך הכנסתי חזה עוף לתוך המעבד מזון. תוך כדי הכנסת העוף, נלחץ כפתור ההפעלה על ידי צלחת שדחפתי מבלי משים, והלהבים החדים החלו להסתובב כאשר היד שלי בפנים!!!"

"עצרתי את נשימתי. הרי זו סכנה נוראה!!! לא חסר סיפורים על אנשים שאיבדו אצבעות כתוצאה מדברים כאלו... "ורעייתי ממשיכה: 'כמובן מיהרתי להוציא את האצבעות משם, אך כבר המכונה הספיקה לסובב את הלהבים כמה פעמים... ציפיתי לגרוע מכל.. ואכן מיד הרגשתי כאב חד ביד. הסתכלתי ברעדה על אצבעות ידי, והנה כולן שלמות, ורק חתך קטן מדמם נוצר באצבע, זכר לנס... אני לא מבינה איך יצאתי מזה בשלום, הרי היד שלי היתה כולה בפנים, כאשר הלהבים החדים מסתובבים... איך לא קרה כלום???' היא סיימה נסערת, והתיישבה על כסא סמוך.

"לאחר כמה רגעים של שתיקה, שאלתי אותה: באיזו שעה אירע כל הסיפור הזה?"

"בערך בשעה 17:15 - היא השיבה.

"ניסיתי להיזכר מה היה באותה שעה. ואז נזכרתי. חמש ורבע!!! זו השעה שבה הייתי באמצע קיום מצוות חסד, באמצע

השבוע ביום ראשון בערב נחתה בתיבת המייל של 'הפותח' ההודעה דלהלן, והרי היא לפניכם כלשונה ממש:
"הנה סיפור טרי מהשעות האחרונות:

"לקראת סוף סדר ב', בשעה 17:00 בערך, ניגש אלי אחד האברכים, ושאל אם יוכל להתייעץ איתי בנושא אישי. האמת, שממש באותו רגע תכננתי לסכם חומר שכתבתי אותו בראשי פרקים, והיה לי חשוב להרחיב אותו ולסכם אותו עוד היום, כשהזכרון 'טרי'.

"ברגע הראשון חשבתי לומר לו שיבוא בתחילת שבוע הבא. אך מיד דחיתי את המחשבה הזו: אברך זקוק לעזרה כעת, ואיך אפשר לומר לו 'לא'?"

"ואכן, ענית לו שאני יכול בשמחה. ראיתי שהוקל עליו, הוא התיישב לידי ושטח את לבטיו, קשיים שהיו לו בנושא הקרוב ללבו. בסיעתא דשמיא היה לי מה לומר לו, כך שסיימנו באווירה טובה. ברוך ה', שנינו הרגשנו את התועלת ב'דאגה בלב איש שיחנה'.

"השיחה הזו לקחה כ-30 דקות, אולי קצת יותר. שמחתי על המצוה שהזדמנה לי, וחזרתי מיד ללימודי.

"בסיום הסדר, אני חוזר הביתה, כאשר רעייתי מקבלת את פני בהתרגשות: 'קרה לי נס... ממש נס...' היא ממלמלת שוב ושוב בהתרגשות.

"בעזרת ה', היום בערב אנחנו נאמר יחד 'נשמת כל חי' בכוונה, על הנס שעשה לנו ה'. אך עוד לפני כן, ישבתי לכתוב את הסיפור לה'פותח', כדי שההודיה שלנו תהיה בפרסומי ניסא..."

השיחה עם החבר, על אף הקושי שבדבר! אין ספק, שה' שלח לי את המצוה הזו, כדי שתהיה לי 'הגנה', הגנה של מצוה. חצי שעה של חסד, חסכה ממני צער וקושי עצום ונורא...

לתדהמתו הבחין מיודענו כיצד ניגש ידידו למישהו ומגיש לו הזמנה! והרי לו עצמו הוא אמר שאינו מחלק הזמנות פרטיות??... ואז, רגע לפני שהחליט לבטל את תכניתו להגיע ל'אויפרוף', קם ונקט בצעד פשוט, אך אמיץ

הצעד הראשון לשלום - פשוט לדבר

זאת תכנן תחילה מיודענו להטריח עצמו למקום כדי להשתתף בשמחה. אך כעת, משהבחין שאינו נחשב כל כך בקרב בעל השמחה, סבר לשנות את התכנית ולא להיסחב ל'אויפרוף'. אבל לפני קבלת ההחלטה החליט לנקוט בצעד פשוט, אך אמיץ. הוא ניגש לבעל השמחה ושאל: "האם גם אני יכול לקבל הזמנה?"... הלה השיב: "כן, בשמחה רבה", ומיד הסתקרן ושאל: "אבל למה לך?"...

בתוך כדי דיבור קלט בעל השמחה מה גרם לידידו לבקש הזמנה... "ההזמנה שראית" - הבהיר למיודענו - "שנתתי מקודם לאיש פלוני, היתה כדי שהוא יתלה אותה בבית הכנסת שלו... עם כל לחץ ההכנות קשה לי להגיע אישית לכל בית כנסת, ולפיכך ביקשתי מפלוני שיתלה שם עבורי הזמנה...". ומיד הוסיף: "ברור שאם היינו מחלקים הזמנות, היית אתה מהראשונים לקבל... על אתר החליט מיודענו להשקיע מאמץ ולהשתתף ב'אויפרוף' למרות טרחת המרחק והזמן הכרוכים בזה. זו היתה החלטתו הראשונה.

וההחלטה השניה? - לא 'לשמור בבטן'... כאשר חשים קפידה מסויימת על הזולת, אזי יש לגשת אליו ולפתוח את הנושא, להוריד את הכאב על השולחן ולטפל בו. באופן זה מתברר שבמקרים לא מעטים מדובר פשוט באי הבנה ותו לא.

(מעובד מתוך גיליון 'סיפורים נפלאים' וישב תשע"ו)

"ולא יכלו דברו לשלום" (בראשית לו, ד)

וברש"י: "שלא דיברו אחת בפה ואחת בלב".

ישנה אמרה: עדיף שלום של שקר ממחלוקת אמיתית. אם אתה מדבר עם חברך, אפילו שבפנים אתה לא שלם אתו, בסופו של דבר עוד תוכל להגיע לאיזו שלימות. אבל אם לא מדברים כלל, לא יכולים בשום אופן להגיע לשלום.

סיפר יהודי אחד, שידיד טוב שלו אירס את בתו, וסיפר לו כי הוא אינו שולח הזמנות פרטיות לקראת החתונה. ליל שיש שלפני העליה לתורה, החליט היהודי לבדוק היכן מתקיים ה'אויפרוף'. ניגש לבניין מגוריו, שם היתה תלויה הזמנה עבור שכני הבניין, ובדק את המיקום והזמן הרשומים על ההזמנה. לאחר מכן ניגש להשתתף באיזו שמחת בר מצוה של מכר אחר, ושם הבחין בידידו הנ"ל - מפגש שכמעט גרם לסיום הידידות ביניהם... כי לתדהמתו, הבחין כיצד ניגש ידידו למישהו ומגיש לו הזמנה לחתונה! והרי לו עצמו הוא אמר שאין הוא מחלק הזמנות פרטיות??

"חשבת לעצמי", מספר היהודי, "אם הוא החליט לבסוף כן לחלק הזמנות - אז מדוע אני לא קיבלתי? הרי הקשרים בינינו מספיק חזקים כדי שאקבל הזמנה. ואם לא, אולי באמת אין סיבה שאשתתף ב'אויפרוף', די אם אשתתף בחתונה עצמה".

ה'אויפרוף' היה אמור להתקיים במיקום מרוחק, ולמרות

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

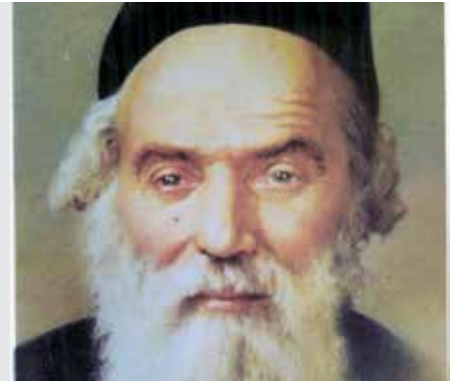
הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

פניו של ראש הישיבה החווירו והוא הגיב בזעזוע: "מה!? זאת אומרת שלדעתכם ייתכן שבגללי המשיח לא בא!?!" והמשגיח זצ"ל השיבו: "אולי! מי יודע?!"...

מה גרם למשיח לפרש פירוש חדש במלה 'היום'? מעשה נורא שסיפר הרה"צ רבי צבי חיים רוזנהאן זצ"ל מלייקווד

"המשגיח הרהר מעט ואמר: אשאל אתכם שאלה.

מפורסמת הגמרא בסנהדרין (דף צ"ח). שמספרת על רבי יהושע בן לוי ששאל את המשיח מתי יבוא, והוא השיב לו 'היום'. לאחר שלא בא באותו היום, למחרת תמה על כך רבי יהושע בן לוי באזניו של אליהו הנביא מדוע לא בא, והוא הסביר לו כי כוונת המשיח היתה לפסוק 'היום אם בקולו תשמעו'.

'והו רמו יפה', אמר המשגיח למארחו, 'אבל כיצד שייך לומר כי זו היתה כוונת המשיח? כלום אין בתשובתו זו משום גניבת דעת? למה הדבר דומה, לאחד שלווה כסף מרעהו וסיכם הלווה עם המלווה שישב לו את ההלוואה מחר. כשבא יום המחר והכסף לא הושב, חזר המלווה ללווה לברר מדוע עדיין לא שילם, והלה השיב 'התכוונתי מחר, במידה ואשיג כסף'... לכאורה זוהי גניבת דעת ורמיה לאור היום?'

"נו שאלה טובה', הגיב המארח, והמשגיח המשיך ואמר:

וכאן חזר רבי נתן מאיר ליישב את דברי הגמרא בשניות: 'מסתמא כאשר אמר המשיח 'היום' הוא אכן התכוון להיום כפשוטו, ועל מנת כן הוא בא לאחד מראשי הישיבות החשובות כדי לבשר לו ראשון את בשורת הגאולה.

אולם לתדהמתו הוא פגש את אותו ראש ישיבה מתרווח בכורסתו הנוחה בביתו, אוחז מקטרת עשן בידו, ולא מעוניין שידברו עמו על ענין ביאת המשיח, אלא רק על סוגיות מוקשות ועצומות שהגמרא מותירה בתיק"ו...'

"כשראה המשיח כי אין ממתנים ומצפים לבואו, הוא חזר בו מהמשמעות הראשונה, ותירגם תרגום חדש במילה 'היום' - 'היום אם בקולו תשמעו'. לרמוז על ענין זה, שאילו היו שומעים בקולו ומאזינים היטב למה שאמר 'היום' וממתנים ומצפים לבואו באותו היום, אכן היה בא. אולם כשאין ממתנים ומצפים לו - מדוע שיבוא'..."

"התכרכמו פניו של אותו אדם גדול, והוא הגיב בזעזוע: 'מה? זאת אומרת שלדעתכם יתכן שבגללי המשיח לא בא?' השיבו המשגיח: 'אולי! מי יודע?'

מיד השליך אותו אדם גדול את הסיגריה מידו, ואמר כמתוודה: 'חוזרני בי, ומקבל אני על עצמי מעתה ואילך לצפות ולחכות למשיח בכל ליב!' ("אוצרותיהם אמלא" פרשת דברים)

(אוצר פנינים ועובדות)

שח הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א:

מעשה נורא שמעתי מפי הרב הצדיק הישיש רבי צבי חיים רוזנהאן מעיר התורה לייקווד, מראשוני תלמידיו של מרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל: בתקופה בה התגורר הרב רוזנהאן בניו-יורק, הגיע באחד הימים המשגיח הגאון צדיק רבי נתן מאיר וכטפויגל זצ"ל להתארח אצלו. בעת שהותו בביתו גילה המשגיח את רצונו ללכת לבקר את אחד ממכריו שהתגורר בסמיכות מקום, אדם גדול, תלמיד חכם ובר אורין, מחשובי מרביצי התורה בארצות הברית.

"הרב רוזנהאן התלווה למשגיח בביקורו, ואותו אדם גדול קידם את פני ידידו משכבר הימים - המשגיח, בכבוד ובלבביות רבה. 'נו רבי נתן, מה אתם אומרים?' - שאל המארח בסבר פנים יפות לאחר שהאורח התיישב, והמשגיח השיב: 'ציפית לישועה... אני מחכה לביאת המשיח'. אמר לו המארח בחיך קל: 'תפסיקו לדבר כל העת על המשיח, תאמרו איזה דבר תורה!'

"שמע המשגיח את דבריו ופתח ואמר: "אספר לך מה ששמעתי מהגאון רבי אריה לייב גרוסנס מלונדון זצ"ל. הוא סיפר כי פעם היה נוכח בבית הסבא קדישא מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל, באותה שעה נכנס לבקרו ידידו הגדול, הגאון רבי משה לנדינסקי זצ"ל, ראש ישיבת ראדין.

"שאל רבי משה את ה'חפץ חיים': 'נו, רבי? מה אתם אומרים?' וה'חפץ חיים השיב: 'אני ממתין למשיח!' אמר לו רבי משה בחיך: 'תפסיקו לדבר כל היום על המשיח, תאמרו איזה דבר תורה...'

"פני ה'חפץ חיים' הרצינו, והוא אמר לרבי משה: 'רבי משה! המשיח כבר עומד להגיע, ואם לא עכשיו, אז אולי עוד חמש עשרה שנים, ואם לא, אז אולי עוד עשרים שנה, ואם לא, אז עוד חמישים שנה, אבל הוא ודאי יבוא!'

'עתה' המשיך המשגיח ואמר למארחו, 'אנו עומדים כבר שנים רבות מאז ארע המעשה בבית ה'חפץ חיים', ועל כן אני ממתין לבואו של משיח'..."

"התוכחה הרמוזה הזאת היתה כמעט גלויה, אך המארח המשיך להתעקש ולבקש מרבי נתן מאיר שבכל אופן ישמיע איזה דבר תורה.

בתום ימי הניסיון קרא ה'לקט עני' למשמש ושאלו האם הוא רוצה להמשיך בתפקיד. השיב הלה: "בוודאי! זו זכות עצומה עבורי". חשב הרבי קמעא והפטיר לעברו: "אם אתה כבר רוצה כל כך, אז אני איני רוצה"...

באמצע הלילה הלך המשמש לחדרו של ה'לקט עני' והסתכל דרך חור המנעול לפנים החדר, והנה רואה הוא את הרבי יושב אצל השולחן ולומד בעמקות ובעיון מתוך התמדה נפלאה, ואף מעלה את חידושו ורעיונותיו בכתב על גבי השולחן. כך למד כל הלילה עד סמוך לאותה שעה שהמשמש היה אמור להיכנס ולהעירו, אז סגר חיש מהר את כל הספרים, ומחק את כל מה שכתב על השולחן, נכנס למיטה ועשה את עצמו ישן, עד שהמשמש הגיע ואז עשה עצמו כביכול הוא מתעורר משינה עמוקה...

כך חזר על עצמו המראה הזה מדי לילה. המשמש, שכבר גילה מיהו הרבי הקדוש שאותו הוא זוכה לשמש, החליט עתה כי וודאי רוצה הוא להישאר לשמש את הרבי הנסתר הזה. כעבור כמה ימים, כשתמה תקופת הניסיון, כאשר קרא לו ה'לקט עני' ושאל אותו האם הוא רוצה להישאר להיות משמש כאן. השיב המשמש שבוודאי, זוהי זכות עצומה בעבורו להישאר לשמש רבי גדול וקדוש בישראל כמותו.

חשב הרבי קמעא והפטיר לעברו: "אם אתה כבר רוצה כל כך לשמשני, אז אני כבר איני רוצה אותך שתשמש אותי, כנראה שאתה מפשפש יותר מדיי במעשי"...

(המבשר תורני)

סיפור נפלא סיפר כ"ק האדמו"ר שליט"א מקאסוב שליט"א, אותו שמע מפי אביו כ"ק האדמו"ר רבי אברהם יהושע העשיל הגר זצוק"ל מקאסוב-זאליטשיק:

זקני הרה"ק רבי משה מקאסוב זי"ע בעל 'לקט עני', היה מתנהג כל ימי חייו בהסתרה נפלאה מעיני הבריות, וכלפי חוץ היה נראה כעם הארץ גדול שאין לו שיג ושיח בתורת ד' ובפלפוליה. היות שלא רצה שיבחנו את מעשיו והנהגותיו בתוך ביתו, לכן נהג לבחור משמש שאינו חכם כל כך, ואינו יודע להשגיח ולהתחקות אחרי מעשיו בחדרי חדרים.

פעם אחת הוצרך ה'לקט עני' לבחור משמש, והגיע אליו אברך אחד מארץ ישראל, והציע את עצמו לתפקיד. הסכים ה'לקט עני' לקחתו למשמש, אך התנה עמו שיעשו קודם כמה ימי ניסיון כדי לראות אם הוא אכן מתאים לתפקיד. אמר לו ה'לקט עני' - "ובכן, אני הולך לישון בכל ערב בשעה מוקדמת, ועליך להגיע בכל יום בבוקר להעירני לתפילת שחרית"...

התחיל המשמש להרהר בליבו, איזה רבי הוא זה שהולך לישון מוקדם וישן במשך כל הלילה עד אור הבוקר... וחשב בליבו שלבטח לא יישאר להיות כאן משמש לאורך ימים. אך בכל זאת חשב לעצמו שיבדוק ויבחן את הרבי הזה, אולי בכל זאת יש בו משהו טוב שיהיה כדאי להישאר לשמשו בקודש...

באותו רגע הגיחה פתאום משאית ענק, נהוגה בידי נהג שיכור, ו'חתכה' במהירות את מעבר החצייה במקום בו עמדתי אך לפני שניה. אינני רוצה לחשוב כיצד זה היה יכול להסתיים אילולי...

נס גלוי בזכות שמירת העיניים

באותו רגע הגיחה פתאום משאית ענק, נהוגה בידי נהג שיכור. המשאית 'חתכה' במהירות את מעבר החצייה במקום בו עמדתי אך לפני שניה... אם לא הייתי מסתובב, הייתי עומד במקום שהמשאית עברה! ואיני רוצה לחשוב כיצד זה היה מסתיים. חיי ניצלו בזכות שמירת עיניים!

(גיליון אוצר שמירת העיניים)

זכיתי לנס גלוי בזכות שמירת עיניים, וחשבתי לשתף בזה את כלל הציבור, כדי שעוד יהודים יתחזקו מזה. זה היה בקיץ שעבר, כשהתהלכתי באחד מרחובותיה של בורו פארק. הגעתי לאחר ממעברי החצייה והתחלתי לעבור את הכביש, אולם לפתע הבחנתי שמגיע מולי מראה לא ראוי, ולכן הסתובבתי במהירות כדי לא להיפגש עם אותו מכשול.

האם יש הבדל בין כסף שהתכנס בתוך מכנסיים לכסף שהתכנס בתוך גרביים?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

סק"ו, שהמזיק חפץ של חברו והיה טמון בתוכו כסף, אם הדרך להיות שם כסף ובעל החפץ אמוד שיש ברשותו כזה סכום, המזיק חייב לשלם כשישבע הניזק שהיה לו סכום זה או שיוכיח בעדים, אבל אם זה דבר שאין רגילות להטמין בתוכו לא מאמינים לניזק שהיה לו סכום כסף טמון, אבל אם הביא עדים שראו שהיה לו סכום כסף כזה בתוך החפץ, המזיק חייב אף שלא היה לו להעלות על דעתו שהטמין כסף בכזה מקום, מ"מ חייב כיון שאומרים לו מה ראית להזיקו, ויש אומרים שאף כשיש עדים שהיה לו סכום כסף כזה, המזיק פטור כיון שלא היה לו להעלות על דעתו שהטמין כסף בכזה מקום [יעו"י תוס' ורשב"א ב"ק דף סב.].

לפיכך לבעל הגרביים פטור מלשלם ע"פ דעת היש אומרים כיון שלא היה לו להעלות על דעתו שהטמין כסף בגרביים, ויתכן שגם לדעה ראשונה יהיה פטור במקרה שלנו כיון שלא היה כוונתו להזיק אין עליו תביעה. אך לבעל המכנסיים, אם הוכיח שאכן היה לו סכום כסף כנ"ל יהיה חייב כדין מזיק בשוגג.

שאלה: מעשה בישיבה גדולה שהבחורים מכבסים במכונת כביסה שנמצאת בפנימיה כאשר כל כיבוס עולה כמה שקלים. אחד הבחורים שרצה לכבס את בגדיו חשב שכיון שממילא הוא משלם עבור הכביסה, הרי יכול לגמול עם חבריו בחדר חסד ולהכניס בגדיהם באותו מחיר. הוא ראה מכנסיים של חבר אחד מונחים על מיטתו, ובמיטה נוספת היו גרביים מפוזרות, והכניס את כולם למכונה. כאשר המכונה עבדה במרץ נכנסו החברים לחדר וגילו שבגדיהם נעלמו, מיד הפסיקו את פעולת המכונה וגילו שכספם התכבס במכונה. לבעל המכנסיים היו בכיס 1000 ש"ח שקיבל ממפעל "ושננתם" אחר שנבחן על כמה מאות דפי גמרא, ולבעל הגרביים היה סכום גדול שבכדי להטמינו בחר בדרך מקורית להכניסו בגרב (נקייה). וכעת תובעים את כספם מהמכבס בעל החסד.

תשובה: המכבס חייב לשלם לבעל המכנסיים אבל לא לבעל הגרביים. טעם הדברים, מבואר בשו"ע סי' שפ"ח ובסי' תי"ח ובש"ק

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע לא לקחה אשת רבי עקיבא מלכתחילה תלמיד חכם?

נדריס דף נ

אמרה ליה: זיל הוי בי רב

משכלת וחכמנית, ויודעת שהאשה פטורה מתלמוד תורה, ורק יהיה לה חלק בעסק התורה מחמת בעלה, אך אמרה זה החלק המגיע לה מבעלה הוא בתורת צדקה ואינו מן הדין, לכן בחרה באדם שהוא עדיין לא גמיר כלל, ורק על ידה יהיה גמיר וחכם, ועתה יהיה לה חלק וזכות בעסק התורה שלו מצד הדין.

וזהו שאמר רבי עקיבא - 'שלי ושלכם שלה היא', דהיינו שהלימוד של רבי עקיבא שייך - ממש לאשתו.

(גליון קול ברמה)

הבן איש חי בספרו 'בן יהוידע' (כתובות סב:) שואל, אם רחל, בתו של כלבא שבוע שהיה עשיר מופלג, כל כך רצתה בעל תלמיד חכם, מדוע בחרה ברבי עקיבא, שאמנם הוא היה צנוע ומעולה במידות, אבל 'כמה חכמים היו באותו הדור שהם ודאי שלמים ביראת שמים וצנועים, ותוכל להינשא לאחד מהם ברשות אביה, ולמה בחרה ליקח עם הארץ על מנת שילמוד תורה ויהיה תלמיד חכם, וגם שהוא דבר שלא מדעת אביה, ומי שהוא כבר שלם בחכמה ויראת שמים עדיף טפ"י!

ומתוך בדברים מופלאים ואומר: 'נ"ל בס"ד כי היתה אשה

איזה מקום צריך לבדוק לפני שמתפללים בו?

אולם, מקום שמצוי בו דבר מיאוס אשר האיסור לומר דברי קדושה בסמוך לו הוא מדרבנן בלבד - כגון מי רגלים - אין צורך לבדוקו. ותינוק הלבוש בחיתול, גם אם כבר הגיע לגיל שצואתו אוסרת אמירת דברי קדושה בסמוך לה (ראה במקורות), אין צורך לבדוקו לפני אמירת דברי קדושה בסביבתו.

[שו"ע עו, ז, ומשנ"ב כג, כה, כו ו-ל; בו"מ דרשו, 30 ו-33]

מקום שמצוי בו דבר מיאוס אשר אסור מדאורייתא לומר דברי קדושה בסמוך לו, כגון צואת אדם, או צואת חתול, ולא ידוע בוודאות אם כעת אכן קיים בו דבר מיאוס זה; וכן מקום שדבר מיאוס זה אינו מצוי בו, אך ידוע שהיה בו, וספק אם נלקח משם - אסור לומר בו דברי קדושה: קריאת שמע, תפילה, ברכות, או דברי תורה, עד שיבדקו ויודאו כי הוא נקי.

מי יוצר קטיגור המונע את קבלת תפילתו?

להתפלל במקום כזה, יצר קטיגור המונע את קבלת תפילתו; ועל תפילתו הראשונה נאמר בספר משלי: "זָבַח רָשָׁעִים תִּנְעָבָה". ונחלקו האחרונים, אם דין זה אמור גם ביחס לדבר מיאוס שאיסורו רק מדרבנן, במקרה שידע מתחילה על קיומו, ועבר וקרא קריאת שמע, או התפלל, בסמוך אליו.

[שו"ע עו, ח, ומשנ"ב לא ו-לג; בו"מ דרשו, 35 ו-37]

מי שקרא קריאת שמע, או התפלל שמונה עשרה, בסמוך לדבר מיאוס אשר אסור מדאורייתא לומר דברי קדושה בסמוך לו - בין אם ידע קודם לכן שדבר המיאוס נמצא שם, ובין אם לא ידע זאת אך מדובר במקום שצריך לבדוקו תחילה, בהתאם לאמור לעיל, ולא בדקו - עליו לשוב ולקרוא קריאת שמע עם ברכותיה, וכן עליו לשוב ולהתפלל, משום שבעוברו על ההלכה האוסרת

באיילו מקרים אין אומרים 'ספק דרבנן לקולא'?

כאשר הספק אינו שקול. 3. כש'הוחזק האיסור', ויש ספק אם התבטל; וכגון שידוע שהיה במקום מסוים דבר מיאוס שאסור מדרבנן להתפלל בסמוך לו, וספק אם נלקח משם. ויש אומרים, שהכלל ספק דרבנן לקולא חל אף במקרה שהאיסור הוחזק. 4. יש שציידו, שכאשר קל להחמיר, יש להחמיר.

[שו"ע עו, ז, ומשנ"ב כה, וביה"ל ד"ה קרא; בו"מ דרשו, 31; פמ"ג סז, משב"ז א]

אחד הכללים ההלכתיים המפורסמים ביותר הוא: "ספק דאורייתא לחומרא, וספק דרבנן לקולא". אולם, כבר כתבו ראשונים ואחרונים, שבמקרים רבים, יש להחמיר גם בספק דרבנן, וביניהם: 1. כאשר ניתן לברר את הספק בקלות. 2. כשמדובר בספק שאינו שקול, וצד החומרא קרוב לודאי; אך ישנם איסורים מסוימים, שמלכתחילה לא אסרום חכמים במקרה של ספק, גם

לצואה הנמצאת על גופו של האומר (למעט אברים מסוימים), ויש אוסרים, למעט כשהיא נמצאת במקום המתכסה מאליו. ויש לנהוג כדעת המחמירים.
* האדם צריך להקפיד שבגדיו יהיו נקיים בכל עת, ובפרט בשעת התפילה. והיה מן הראוי שיהיו לכל אדם בגדים מיוחדים לתפילה, אלא שאין לכל אדם יכולת לנהוג כן.

* אסור לומר דברי קדושה בטווח של ארבע אמות מריח רע של צואה. ואם יש באותו מקום 'מפיץ ריח', וכדומה, באופן שהריח הרע אינו מורגש - נחלקו הפוסקים אם מותר לומר שם דברי קדושה.
* מותר לומר דברי קדושה בסמוך לצואה מכוסה, כאשר הריח אינו נודף מבעד לכיסוי. יש אומרים, שהיתר זה אמור גם ביחס

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר לומר 'מה טובו' לפני ברכת התורה?

ולכן, למעשה, יש לברך ברכת התורה לפני אמירת הסליחות, שמשולבים בהן פסוקים רבים, או פסוקי 'מה טובו' בכניסה לבית הכנסת, וכיוצא בהם. וכמו כן, הנוהגים לומר פסוקים שונים לפני עטיפת הטלית, ולפני הנחת התפילין ולאחריה, יברכו ברכת התורה תחילה.

[שו"ע מו, ט, משנ"ב כז-כח, ושעה"צ כד; ביאורים ומוספים דרשו, 35]

בכל בוקר, מברכים ברכת התורה על לימוד התורה של אותו היום, ואסור ללמוד לפני הברכה. ואמירת פסוקים שלא לשם לימוד, אלא בדרך של תפילה ותחנונים - לדעת השולחן ערוך, אף היא אסורה לפני ברכת התורה; ולדעת הרמ"א ופוסקים נוספים, הדבר מותר מעיקר הדין, וכך היה מנהגם הקדום של בני אשכנז, אך ברבות השנים נהגו אף בני אשכנז להחמיר בדבר, ולברך ברכת התורה תחילה.

הלוח היומי

כ' בכסלו | רבי עמרם יצחק ב"ר חיים אליהו זלמן זקס זצ"ל, ר"י סלבודקא

יארצייט:

- תקל"ה/ג: רבי משולם פייבוש ב"ר דב בער הלוי הורוביץ זצ"ל, מקרמניץ, בעל משנת חכמים.
- תקנ"ה: רבי משולם פייבוש ב"ר אהרן משה הלוי הלר זצ"ל, מז'בארז', בעל יושר דברי אמת.
- תקפ"ג: רבי בנימין זאב וולף ב"ר שמואל סג"ל זצ"ל, מבאלטה, בעל פאר לישירים.
- תקצ"ח: רבי דב בער ב"ר משה פרומר זצ"ל, מאושפיצין, בעל דברי צדיקים.
- תרי"ח: רבי ישראל יצחק ב"ר יששכר בער בארון זצ"ל, מראדושיץ.
- תרנ"ב: רבי אברהם ב"ר ישראל מאיר (החפץ חיים) פופקא זצ"ל, מראדין.
- תרנ"ג: רבי ברוך ב"ר מנחם מנדל הגר זצ"ל, מוויז'ניץ, בעל אמרי ברוך.
- תרע"ו: רבי יצחק מנחם ב"ר כתריאל קיזלניק זצ"ל, מריזאוויליא.
- תשמ"א: רבי יצחק ב"ר חיים יואל הוטנר זצ"ל, ר"י רבי חיים ברלין, ופחד יצחק.
- תשמ"ב: רבי יוחנן ב"ר דוד טברסקי זצ"ל, מרחמסטריווקא.
- תשס"ה: רבי חיים ב"ר צמח מדר זצ"ל, ראב"ד תוניסיה, בעל שו"ת מקור חיים.
- תשס"ז: רבי צבי זאב ב"ר אברהם נח פאליי זצ"ל, משגיח בישי' ובעל נחלת צבי.
- תשע"א: רבי פנחס מנחם יוסקוביץ זצ"ל, אב"ד פולין ובעל פאר מנחם.
- תשע"ג: רבי עמרם יצחק ב"ר חיים אליהו זלמן זקס זצ"ל, ר"י סלבודקא.

התחזקות יומית

להישאר רגועים גם כשמאוד מכעיסים

בביתו של מרן הגרי"ש אלישיב נשמעו פעם דפיקות בלתי פוסקות בשעה אחד בלילה, ורבינו התעורר, התלבש ופתח את הדלת, נכנס אדם ושאל כיצד לקרוא לבנו, ורבינו חשב שמחר הברית ויש כאן שאלה של "שלום בית" וליבן איתו את כל הצדדים. לאחר

מכן אותו אחד אמר שיש לו שאלה נוספת: "ואם זו תהיה בת, איך לקרוא לה?..."

בני ביתו של מרן העידו שלכולם הקפיד לענות בנחת ובחביבות וגם לאנשים כאלו שמאוד הכעיסו.

(ריש"א דגלותא ח"א עמ' כג)

נשתדל להימנע מהכעס אף כאשר אנו נתקלים בדברים המכעיסים ביותר

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il